

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Biblioteket

SLU-biblioteket

– Verksamheten 2014

SLU University Library

– Annual Report 2014

SLU-biblioteket

SLU University Library

Ansvarig utgivare: Snorre Rufelt

Redaktör: Kristina Lundin

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2015

Serietitel: SLU-bibliotekets rapportserie

Delnummer i serien: 4

Elektronisk publicering: <http://epsilon.slu.se>

Bibliografisk referens: SLU-biblioteket (2015). *SLU-biblioteket – Verksamheten 2014*.

Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. (SLU-bibliotekets rapportserie, 4).

Nyckelord: SLU-biblioteket, verksamhetsberättelse

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Biblioteket

Abstract

The SLU University Library is a vital support organisation for the university. The library is composed of two divisions: Scholarly Communication, and Research and Learning Support, respectively. Activities within the divisions are run in six teams.

The Division of Scholarly Communication aims to provide a high quality research information infrastructure for the SLU. It comprises three teams: The Publishing Team, responsible for the area of electronic and open access publishing, and bibliometric analyses, The Information Resources Team, responsible for the area of information retrieval and maintenance, and the Metadata Team, responsible for a high quality metadata level in all library information services.

The new publishing database, SLUpub, implemented during 2013, has been up and running for a year, presenting data for internal use as well as national evaluations. The university open archive is maintained by the Division of Scholarly Communication, and is constantly growing and much in demand, by researchers and external customers alike. A large number of bibliometric analyses have been performed for SLU use. The literature resources are constantly evaluated, to optimise the value for the university. In 2014 the library was involved in the development of a new database, TILDA, for filing and visualisation of SLU research data.

The Division of Research and Learning Support comprises three teams: The Research Support Team, responsible for the integration of library services in the research process, the Learning Support Team, supporting teachers and students in the area of information literacy, and the Customer Services Team, supporting all customers in the library building, as well as on the web.

A number of courses for research students have been arranged in the field of information retrieval and methods for scientific communication. The SLU University library has trained about 3000 students at Bachelor and Master levels during 2014. Web based learning platforms and customer services are constantly being tested and evaluated. One example is the library's so called StudyLab, which offers workshops for students at all of our campuses, both IRL and in the form of video broadcasting. A number of seminars and other meetings with researchers and research groups have been arranged with the aim of strengthening publishing strategies and use of library services.

In 2014, the library participated in an international project, Innovative Doctoral Education for Global Food Security, with the aim of improving the quality and capacity of doctoral education at Makerere University in Uganda.

Our presence on Facebook and Twitter was strengthened in 2014, and our website has been made more accessible, with over a million visitors a year.

The SLU University economic turnover for 2014 was about 63 million SEK, and the number of employees 44.

Innehållsförteckning

1	Året med SLU-biblioteket	5
2	Organisationsöversikt	7
3	Vetenskaplig kommunikation	9
3.1	Team publicering	9
3.2	Team media	10
3.3	Team metadata	11
4	Bibliotekets arbete med forskningsinformation på nationell nivå	13
5	Forsknings- och utbildningsstöd	15
5.1	Team forskningsstöd	15
5.2	Team utbildningsstöd	16
5.3	Team kundtjänst	17
6	Utveckling av doktorandutbildning: ett samarbete mellan SLU-biblioteket och Makerere University Library	18
7	Kommunikation	21
8	Bibliotekets kommunikation: strategi och praktik	22
9	Bibliotekets personal	25
10	Bibliotekets ekonomi	26

1 Året med SLU-biblioteket

SLU-biblioteket har under 2014 till stor del präglats av att den nya organisationen som infördes 2013 konsoliderats och att verksamheten fått fart enligt intentionerna. SLU-biblioteket fungerar nu effektivt som ett gemensamt bibliotek för ett gemensamt universitet med en god samverkan mellan orter, avdelningar och team och med våra kunder inom SLU.

Biblioteket har haft en ovanligt stor personalomsättning under 2014. Vissa vakanser fanns efter besparingsåtgärderna under 2013 och en del medarbetare har lämnat oss för nya utmaningar. Sammanlagt tio personer har nyanställts under året, placerade vid samtliga våra campusorter. Biblioteket har också gjort en nystart i arbetet med medarbetarskap och samtliga medarbetare har deltagit i internat där vi fört diskussionerna vidare med fokus på medledarskap, dvs. alla medarbetares ansvar för att leda sig själv, och de arbetsgemenskaper där man deltar, framåt i enlighet med bibliotekets mål och strategier. Vi tror mycket på medarbetarskapsarbetets roll i bibliotekets utveckling och framgång i verksamheten.

Under 2014 har också Biblioteksrådet, som infördes under 2013, kommit igång ordentligt och blivit en resurs i den strategiska diskussionen om bibliotekets uppdrag och prioriteringar. Biblioteksrådet har en rådgivande funktion men är ett viktigt redskap i integrationen av biblioteket i universitetets verksamhet.

Biblioteket har under senare år fått en allt viktigare roll i stora universitetsgemensamma projekt inom områdena publicering och kvalitetsutvärdering. Publikationsdatabasen SLUpub, som utvecklats och drivs av biblioteket, lämnar underlag till SLU:s medelsfördelning och under 2014 har biblioteket också blivit involverat i utvecklingen av TILDA, ett system för arkivering och tillgängliggörande av forskningsdata, i samarbete med andra delar av SLU. Det är viktigt för kvaliteten i dessa system att biblioteket med sin kompetens är med som part i utvecklingen.

Ett annat universitetsgemensamt projekt som drivits under 2014 och där biblioteket är med som part är uppbyggnaden av ett servicecenter för SLU. Servicecenter kommer att vara en resurs för både studenter, anställda och externa besökare

vid SLU, och vid biblioteket, som är en synlig del av universitetet, ser vi servicecenter som en del i vårt möte med kunderna.

Över huvud taget har biblioteket under 2014 gjort en genomgripande satsning på att öka kommunikation och synlighet främst inom, men även utom, universitetet. Sociala kanaler används i kontakten med kunderna och datornät och video ersätter kostnadskrävande och miljöpåfrestande resor över landet.

Och samtidigt som vi satsat på utveckling inom många viktiga områden har vi vid biblioteket drivit vår löpande verksamhet med stöd till SLU:s forskare, lärare och studenter på ett sätt som ger nöjda kunder och biblioteket ett gott renommé inom universitetet.

Snorre Rufelt

2 Organisationsöversikt

Biblioteket är en viktig stödfunktion för universitetet. SLU-biblioteket arbetar för att SLU:s forskare, lärare och studenter ska bli framgångsrika i sin verksamhet och för att universitetets resultat ska spridas och bli till nytta i samhället. Biblioteket arbetar för att höja kvaliteten i universitetets verksamhet och vi sätter målen för vår verksamhet efter universitetets behov.

Den nya organisation som infördes under 2013 har under 2014 konsoliderats och verksamheten har formats enligt satta mål och i samklang med SLU:s organisationsförändring. Biblioteket har en stark representation vid de tre stora campus-orterna Uppsala, Alnarp och Umeå och har något stärkt representationen i Skinnskatteberg. I Skara har verksamheten minskat i takt med att universitetets utbildningar flyttat från orten och den rumsliga närvaron i en bibliotekslokal kommer att upphöra under 2015.

Biblioteket är organiserat i två avdelningar med verksamhetsansvar över hela landet.

De två avdelningarna, Vetenskaplig kommunikation respektive Forsknings- och utbildningsstöd, leds av avdelningschefer med personal- och ekonomiskt ansvar. Verksamheten bedrivs i sex team, tre i var avdelning, under ledning av teamledare.

Överbibliotekarie	Snorre Rufelt
Biträdande överbibliotekarie	Maria Haglund
Avdelningschef, Vetenskaplig kommunikation	Staffan Parnell
<i>Team publicering – Tomas Lundén</i>	
<i>Team media – Nicholas Mackenzie</i>	
<i>Team metadata – Taeda Tomic</i>	
Avdelningschef, Forsknings- och utbildningsstöd	Maria Haglund
<i>Team forskningsstöd – Charlotte Håkansson</i>	
<i>Team utbildningsstöd – Katarina Böhme Evengård</i>	
<i>Team kundtjänst – Anna Kågedal</i>	

3 Vetenskaplig kommunikation

3.1 Team publicering

Team publicering arbetar med att synliggöra SLU:s forskning genom att erbjuda en infrastruktur för dokumentation av universitetets forskningsprocess. Teamet arbetar för en ökad open access-publicering och är ett kompetenscentrum för elektronisk publicering och open access. Teamet arbetar också för att vara ett kompetenscentrum inom bibliometri och erbjuder bibliometriska tjänster.

I april beslutade rektor om obligatorisk open access-publicering av SLU:s rapporter och faktablad. Dessa ska deponeras i det öppna arkivet Epsilon. Att ge stöd i detta och utbilda administratörer vid institutionerna har varit en viktig arbetsuppgift. Teamet har även startat ett samarbete med Artdatabanken, som producerar stora mängder faktablad, med syfte att automatisera överföringen från Artdatabankens databas till Epsilon.

Ett annat samarbetsprojekt kring Epsilon handlar om att skapa en hållbar teknisk lösning för Omvärld Alnarps databas Odlare mera. Databasen hämtar material inom trädgårdsforskning ur Epsilon, och har rådgivare, odlare och yrkesutövande inom den gröna näringen som målgrupp.

I teamets arbete ingår support till användare av SLUpub och Epsilon. Inom det området har bland annat flera workshops om systemen genomförts under året. Supportgruppen har också gjort utvärderingar av inkomna frågor och av användningen av supportens webbsidor. En omarbetning av bibliotekets menyingång Publicera har påbörjats, med målsättning att skapa en mer målgruppsinriktad och lättillgänglig webb.

Arbetet med publikationsdatabasen SLUpub fortsatte med ytterligare retroaktiva kvalitetshöjande insatser, utveckling av webbsökfunktionen samt justering av formulär och processer. Under hösten påbörjades export av data till den nationella

publikationsdatabasen SwePub. En representant från teamet har deltagit i referensgruppen till projektet Vidareutveckling av SwePub.¹

Förberedelse för att uppgradera systemet för SLUpub (Converis) till en ny version inleddes. Eftersom Converis numera ägs av Thomson Reuters och den nya Converis-versionen ingår i deras Web of Science-plattform, kommer analysverktyget InCites att kunna integreras med SLUpub.

TILDA-projektets första fas avslutades under våren. Projektet har letts av IT-avdelningen och syftar till att bevara och tillgängliggöra forskningsdata. Teamet har medverkat i denna fas och under senhösten blev det klart att vi fortsätter att delta i TILDA-projektets utvecklingsfas som startar i början av 2015.

Under våren arrangerade teamet två workshopar om SLU-CRIS (Current Research Information System för SLU) tillsammans med IT-avdelningen. Det var en fortsättning på ett arbete som startat föregående höst och deltagare var även andra aktörer såsom Ekonomiavdelningen, SUS, Grants Office, Planeringsavdelningen, Enheten för juridik och dokumentation och Kommunikationsavdelningen.

Under 2013 baserades för första gången den publikationsbaserade delen i SLU:s medelstillsdelning på SLUpub-data (tillsammans med data från InCites). Det slutliga bearbetade underlaget har under 2014 även använts för andra typer av analyser, efterfrågade av aktörer inom SLU. Under hösten har underlaget för 2015 (publikationsbaserade fördelningen) arbetats fram i samarbete med Planeringsavdelningen. Förutom bibliometriska analyser har övrig bibliometrisk verksamhet bl.a. bestått av att ge information, stöd och rådgivning om publiceringsstrategier, författar-ID, bibliometrikomponenter i medelstillsdelningsmodellen, samt deltagande i SUHF:s Forum för bibliotekschefer arbetsgrupp för bibliometri.²

3.2 Team media

Team media arbetar med att säkerställa att SLU:s forskare, lärare och studenter har tillgång till relevant information i söktjänster som bäst svarar mot deras behov. Teamet utvärderar ny teknik och erbjuder informationsmedia efter kundernas förändrade behov. Elektronisk information prioriteras framför tryckt, men teamet planerar också strategiskt arbetet med de tryckta samlingarna och utvärderar användningen av dessa.

1. Läs mer om projektet här: <http://librisbloggen.kb.se/2014/05/08/swepub-har-nyckelrollen-i-ekosystemet-for-forskningspublikationer/>

2. Läs mer om arbetsgruppen här: <http://www.suhf.se/arbetsgrupp/forumforbibliotekschefer/arbetsgrupper-inom-forum-for-bibliotekschefer/arbetsgruppen-for-bibliometri>

Team media har under 2014 fortsatt arbetet med att säkerställa att SLU har en högkvalitativ och effektiv informationsförsörjning. Team media har med hjälp av statistiska analyser utvärderat alla tidskrifter och databaser som SLU prenumererar på. Vissa prenumerationer har som ett resultat av detta sagts upp och därmed har ekonomiskt utrymme frigjorts för SLU att påbörja nya prenumerationer som SLU:s forskare och lärare föreslagit för team media.

Team media har arbetat med att vidareutveckla det publika gränssnittet (Primo – bibliotekets söksystem) som SLU:s forskare, lärare och studenter använder för att söka efter relevanta informationsresurser. Detta med målet att vi ska säkerställa att alla inom SLU ska ha tillgång till relevant information i en söktjänst som svarar mot deras behov.

För de fall då SLU inte har direkt tillgång de informationsresurser som efterfrågas har team media tagit fram nya beställningsformulär för låne- och kopiebeställningar samt för beställning av digitala kartor.

Team media har under 2014 arbetat vidare med att anpassa de tryckta samlingarnas storlek till lokalernas moderna utformning. Man har gallrat tryckt material som finns digitalt eller som av olika skäl inte längre är relevant och därmed skapat förutsättningar för att biblioteksrummet kommer att vara fortsatt relevant för SLU.

3.3 Team metadata

Team metadata är ett kompetenscentrum för metadata inom SLU. Väl utvecklad metadata är en förutsättning för att söka och finna informationsmaterial. En god metadatakvalitet är en förutsättning för att bibliotekets tjänster ska hålla hög kvalitet för användare såväl inom som utanför SLU

Under 2014 har team metadata validerat och registrerat cirka **2123 publikationer** i SLUpub. Dessa publikationer består mestadels av SLU-forskarnas vetenskapliga produktion för en del av 2013 och en del av 2014. Dokumentation om SLU:s vetenskapliga produktion som hittas i SLUpub används i varierande syften: exempelvis för interna och externa analyser av universitetets vetenskapliga resultat, som underlag för medelsfördelning, som presentation av individuella forskningsresultat, för redovisning till forskningsfinansiärer, för analyser av nationellt och internationellt samarbete, eller för att kommunicera SLU:s vetenskapliga verksamhet till andra samhällsaktörer.

I Epsilons Öppna arkiv har teamet redigerat och publicerat cirka **308 publikationer**. Ett stort antal av dessa publikationer är SLU:s doktorsavhandlingar och licentiatavhandlingar, men också rapporter och faktablad där SLU är utgivaren, samt parallellpublicerade vetenskapliga artiklar, konferensbidrag och bokkapitel. Alla publikationer som visas i Epsilons öppna arkiv visas open access och bidrar

därmed till spridning av SLU:s forskningsresultat till alla aktörer som kan ha intresse för och nytta av SLU:s forskningsprestationer.

I Epsilons studentarkiv har teamet redigerat och publicerat **1055 examensarbeten**. Dessa arbeten bär vittnesbörd om en viktig del av SLU:s utbildningsresultat och de visas open access och används flitigt av olika intressenter.

Utifrån validerings-, redigerings- och publiceringserfarenheter, har teamets medlemmar arbetat kontinuerligt med att förbättra urval och definitioner av metadata i SLU:s publiceringsdatabaser SLUpub och Epsilon, samt deras interoperabilitet med varandra och i relation till den nationella publikationsdatabasen LIBRIS.

Teamets medlemmar har varit aktiva i kompetensutveckling kring frågor om metadata och kommunicerar regelbundet med SLU:s forskare, studenter och anställda gällande tolkning av metadata från publikationsdatabaser och tillämpning på publikationstyper och enskilda publikationer. Teamet medverkar också i frågor om bibliografisk metadata för SLU:s publikationer och tilldelning av ISBN- och ISSN-nummer. Även när det gäller frågor om metadata från publikationsdatabaser på forskares och institutioners webbsidor ger teamet stöd och råd.

Dessutom har ett antal medlemmar deltagit med en poster vid IFFIS14-konferensen i Stockholm som anordnades av Kungliga biblioteket i oktober.

4 Bibliotekets arbete med forskningsinformation på nationell nivå

Kungliga biblioteket fick under våren 2013 ett uppdrag från regeringen att vidareutveckla databasen SwePub för att möjliggöra och kvalitetssäkra bibliometriska analyser på nationell nivå. SwePub är en nationell databas för material publicerat av forskare vid svenska högskolor och universitet. Kortfattat kan sägas att lärosäten som är deltagare i SwePub levererar data till databasen från sina lokala publikationsdatabaser.

Ekosystemet för forskning kräver samarbete. Foto: NASA.

Projektet Vidareutveckling av SwePub genomförs i samarbete med Vetenskapsrådet och har i första hand arbetat med förutsättningar för att kunna leverera de publikationsunderlag som en ny nationell modell för resursfördelning till lärosäten kan komma att kräva. Förslag på en ny sådan modell har Vetenskapsrådet (utifrån ett regeringsuppdrag) utarbetat, vilket redovisades i en rapport i december 2014.³

Till SwePubs utvecklingsprojekt tillsattes en referensgrupp och arbetsgrupper med olika fokuspunkter skapades. I dessa har SLU-biblioteket haft representanter.

Marie Strähle, områdesansvarig för bibliometri vid SLU-biblioteket, som ingår i Swepub-projektets referensgrupp berättar att det har varit ovärderligt att kunna bidra med egna erfarenheter och ge input till projektets utveckling:

– Det har varit värdefullt att på ett tidigt stadium få signaler om vilka förändringar vi behöver göra i vår egen publikationsdatabas, SLUpub. För SLU är det

3. Läs rapporten här: <https://publikationer.vr.se/produkt/forskningskvalitetsutvardering-i-sverige-fokus/>

dessutom mycket viktigt att vi kan leverera data av hög kvalitet till SwePub, speciellt med tanke på att den kan komma att användas i nationell resursfördelning.

I arbetsgruppen Praxis för dataleverans till SwePub har Taeda Tomic, teamledare för team metadata, deltagit och har i denna grupp arbetat fram *Nationella riktlinjer för dataleverans till SwePub*, samt tillhörande definitioner om forskningsoutput.⁴ Detta arbete, menar Taeda, ska försäkra att all metadata som universiteten levererar till SwePub ska hålla samma kvalitet och följa samma standard. Detta för att en nationell plattform med information om svenska vetenskapliga publiceringar ska kunna jämföras, tolkas och därmed också analyseras på ett tydligt sätt.

SLU-biblioteket började under hösten leverera data från SLUPub till SwePub. Därmed är SLU:s publikationer även en del av det nationella ekosystemet för

Tomas Lundén. Foto: Kajsa Ragnestam.

forskningsinformation eftersom SwePub är kopplat till ansökningssystemet Prisma. Detta kommer att gynna SLU:s forskare, genom att det effektiviserar arbetet med bidragsansökningar. Det nationella ekosystemet för forskningsinformation är ett paraplybegrepp för större nationella satsningar mot att samla svensk forskning på en gemensam plattform och projektet för att vidareutveckla SwePub är en del av detta ekosystem

Marie Strähle tillägger:

– Att få delta i detta projekt har inneburit ett forum för samarbete mellan lärosäten. Vi har fått värdefulla erfarenhetsutbyten och kontakter med kollegor.

Tomas Lundén, teamledare för team publicering, menar att en utmaning framöver ligger i att skapa metadatastandarder för open access-publicering, i linje med vetenskapsrådets förslag till regeringen om nationella riktlinjer för open access. Han påpekar att riktlinjerna löser en del problem, men att det är en bit kvar.

4. Läs riktlinjerna i sin helhet här:

https://drive.google.com/file/d/0BveGRYpSSPV_bmpZeXZhUmg0aTQ/view och tillhörande Outputs i enlighet med Nationella riktlinjer för dataleverans till SwePub:
https://drive.google.com/file/d/0BveGRYpSSPV_OUYwX2pDbllpWU0/view?pli=1

5 Forsknings- och utbildningsstöd

5.1 Team forskningsstöd

Team forskningsstöd arbetar med att integrera bibliotekets stöd i forskningsprocessen för att höja kvaliteten i och genomslaget för SLU:s forskning. Teamet samverkar med övriga team inom biblioteket och har en koordinerande roll i kontakterna med forskningen. Teamet ansvarar också för bibliotekets kurs för doktorander vid SLU.

Under 2014 har teamet arbetat med kommunikationsunderlag för att öka kontakterna med institutioner, forskarskolor och forskargrupper. Detta är ett kontinuerligt utvecklingsarbete som sker såväl genom enskilda forskarkontakter som genom seminarier och liknande vid institutionsbesök. Samarbetet sker här naturligtvis med övriga team som medverkar med sin respektive kompetens. Exempel på aktiviteter:

- Möten med forskarambassadörer som behandlat forskningsstöd, SLUpub, EndNote, publiceringsstrategier och digital profilering
- Seminarier för SVA – informationssökning och EndNote
- Institutionsbesök med SLUpub-seminarier
- Stöd till systematic reviews inom CIFOR projektet
- Workshop om LinkedIn och ResearchGate med forskarskolan Domestic Animals in a Changing World
- Projekt Epsilon - Odlas Nära databas på uppdrag av Omvärld Alnarp.

Teamet har under 2014 arrangerat doktorandkurser vid fyra tillfällen i Ultuna, Alnarp (inställt på grund av för få deltagare) och Umeå. Sammanlagt har 25 deltagare genomgått kurserna med godkänt resultat.

Teamet har under 2013-2014 arbetat med ett internationellt samverkansprojekt tillsammans med SLU Global och Makerere University Library som med stöd från

UD syftade till att ordna fortbildningskurser för doktorandstuderande i Uganda. Resultatet av detta blev två doktorandkurser samt två workshops om Open Access som genomfördes på Makerere University i Uganda.

5.2 Team utbildningsstöd

Team utbildningsstöd samverkar med lärare och studenter för att informationskompetens på ett bra sätt integreras i SLU:s utbildningar. Verksamheten omfattar såväl medverkan i den ordinarie utbildningen som individanpassad vägledning och ger studenterna kunskaper och färdigheter såväl för studierna som för ett senare yrkesliv.

Bibliotekets undervisning är integrerad i SLUs utbildningsprogram och 2014 hade vi sammanlagt **238 undervisningstimmar** för studenter på både grundnivå och avancerad nivå med totalt **2765 deltagare**.

Team utbildningsstöd ger också individuell handledning via tjänsten Boka en bibliotekarie. Under 2014 hade teamet totalt **37 bokningar**.

StudyLab som började som ett Ultunaprojekt har utvecklats och verksamheten finns nu tillgänglig på alla orter. Inom ramarna för StudyLab anordnas workshops i olika ämnen som kan vara till nytta för studenter, lärare och forskare vid SLU. Under 2014 har teamet genomfört sju workshops och merparten av dessa har videosänts och lockat deltagare från alla SLU:s huvudorter. Exempel på workshopsteman från året: Kom igång med Zotero (referenshanteringsprogram), Skriv ett bättre CV och Studieteknik.

Medarbetare från SLU-biblioteket deltog i den SLU-gemensamma grupp som fick i uppgift att utreda och arbeta fram ett förslag till ”vilka gemensamma moment och resurser som kan utvecklas med syfte att kunna erbjuda ett intressant och resurseffektivt stöd för undervisning inom generella kompetenser”.

Under 2014 har teamet fortsatt satsa på pedagogisk utveckling och har testat metoder och verktyg för att främja olika lärstilar och öka studentaktiviteten. Ett exempel på detta är användning av interaktiva webbverktyg som Socrative, där det är möjligt att skapa ett ”quiz” som sedan körs live vid undervisningstillfället. Studenterna kan svara på frågorna från datorer, smartphones eller surfplattor och alla ser svaren i realtid. Svarstaplarna är sedan en bra utgångspunkt för intressanta diskussioner.

SLU-biblioteket har under året varit vara synligt på utbildningsrelaterade konferenser. Teamet presenterade en poster om Sök- och skrivguiden på Medicinska bibliotekskonferensen i augusti och på NU2014 i oktober. På NU2014 hade genomfördes även en demonstration om hur teamet använder Socrative i undervisningen.

5.3 Team kundtjänst

Team kundtjänst ansvarar för att ge bibliotekets kunder professionell handledning och praktisk hjälp i biblioteksrelaterade frågor såväl på nätet som i bibliotekslokalen, oberoende av geografisk ort.

Under 2014 har teamet arbetat med att etablera Servicecenter i Alnarp och Uppsala och en utveckling av Servicecentret i Umeå, under ledning av SLU Infra. Servicecenterorganisationen går i skarpt läge januari 2015.

SLU-biblioteket har bemannade bibliotek på SLU:s fem campusorter. I Uppsala har team kundtjänst kunnat erbjuda utökade bemannade öppettider under 2014, och alla orter har fortsatt att hålla meröppet som en utökad service.

I Uppsala har teamet även avslutat projektet med att samla alla fysiska biblioteksresurser på ett ställe, i och med att veterinärbiblioteket flyttade in i Biblioteket i bibliotekshuset vid årsskiftet. Alla fysiska samlingar och personal är nu samlade på samma plats vilket innebär en likartad service till alla studenter i Uppsala. Ett lokalprojekt för att ytterligare stärka service och goda lärmiljöer har initierats i Uppsala och Alnarp.

Den digitala kundtjänstens verksamhet har stabiliserats under året och är nu en permanent verksamhet där utveckling planeras.

6 Utveckling av doktorandutbildning: ett samarbete mellan SLU-biblioteket och Makerere University Library

I juni och augusti 2014 samlades doktorander från bland annat Uganda, Rwanda, Kenya, Tanzania och Etiopien på Makerere University i Uganda för att gå kursen *Information Literacy and Scholarly Communication* under ledning av pedagoger från Makerere University Library och SLU-biblioteket. Kursen var en del av SLU Globals tvååriga projekt *Innovative Doctoral Education for Global Food Security* och finansierades av Utrikesdepartementet. Projektets övergripande målsättning var att i samarbete med Makerere University stärka forskarutbildningens kapacitet och internationalisering.

Nicolette Karst och Camilla Söderquist utanför Makerere University Library. Foto: Moa Hedbrant.

Anställda från biblioteken på Makerere University och SLU inledde förberedelserna redan under 2013 och det var från allra första början ett uttalat samverkansprojekt där biblioteken gemensamt tog fram en kurs. För SLU-biblioteket innebar det även tätt samarbete över campusorterna, med fem anställda från Umeå, Uppsala och Alnarp.

Kursen bestod av fem fullmatade dagar med tyngdpunkt på praktiska övningar och syftade till att öka studenternas informationskompetens och förmåga att kommunicera sin forskning. Studenterna fick arbeta aktivt med allt från sökstrategier och referenshanteringsprogram till vetenskapligt skrivande. Förutom doktorkursen hölls också två workshops för seniora forskare och andra intressenter (akademisk personal, bibliotekarier, jurister och förlagsrepresentanter) om strategisk publicering och open access.

Gruppens disciplinära och kulturella spridning bidrog till spännande diskussioner och studenterna vittnade i efterhand om att de lärt sig mycket av varandra. De framhöll i utvärderingar att kursen motsvarat deras förväntningar och att de uppskattade den öppna och samarbetsvilliga stämning som rådde i lärargruppen. Charlotte Håkansson, samordnare för projektet från SLU-bibliotekets håll, framhåller att upplevelsen stärkt bibliotekets kunskaper i projektsamverkan och kommunikation i en internationell kontext.

– Vi har också fått ny kunskap om Ugandas biblioteksutmaningar och hur de på många sätt är lika våra, men också att det finns stora skillnader i resurser och kultur, fortsätter Charlotte.

Andrew Mwesigwa, bibliotekarie på Makerere University Library (t.h). Foto: Moa Hedbrant.

Nicolette Karst, som var en av SLU-bibliotekets fem lärare på kursen, berättar om sina lärdomar från projektet:

– Jag lärde mig så mycket! Det är svårt att föreställa sig eller förbereda sig på vad som möter en, och i vilken situation våra Makererekollegor befinner sig; en stor del av energin går åt till att söka pengar från andra länder för att kunna genomföra sin undervisning för doktoranderna, något som vi tar för givet här. Att under sådana omständigheter kunna vara så välkomnande och gästfria gentemot oss är en bedrift!

Nicolette minns det varma klimatet, strömmen som kom och gick, men också att det fanns stora skillnader i förhållningssättet till tid:

– Ett möte behövde inte nödvändigtvis börja klockan elva bara för att det stod så på schemat. En av doktoranderna sa: "You've got the watches, we've got the time!"

När Charlotte Håkansson tar sikte på framtiden ser hon flera möjligheter till fortsättning av SLU-bibliotekets arbete med Makerere University Library:

– Om SLU får finansiering blir det förhoppningsvis en uppföljning och vidareutveckling av det koncept vi påbörjat. Det skulle kunna möjliggöra studiebesök och samarbeten och kanske kan vi tillsammans presentera papers och posters i internationella sammanhang.

Även Nicolette hoppas på fler resor till Uganda:

– Jag kommer alltid att tänka på Uganda som ett land med en enorm vacker natur, med gästfria och vänliga människor som stolt visar upp sitt land, och med en stärkelsesrik matkultur. Om tillfället ges åker jag gärna tillbaka dit!

7 Kommunikation

Kommunikationsuppgiften ingår i bibliotekets stab, en liten enhet som också ger stöd i ekonomi- och personalfrågor.

Bibliotekets webbgrupp har under 2014 förbättrat bibliotekets webbplats i samarbete med flera team. För att skapa en bättre webb för SLU:s studenter, forskare och övriga anställda har flera användartester gjorts. Bibliotekets webbplats har under 2014 haft omkring **en miljon besökare** och eftersom flertalet av bibliotekets kunder når oss via webben är en förenklad åtkomst av stor vikt.

Kommunikationsgrupperna har också under 2014 bidragit med ett aktivt flöde i bibliotekets sociala kanaler, framförallt på Facebook och Twitter och löpande gett ut nyhetsmejl till SLU:s anställda för att synliggöra bibliotekets verksamhet och göra våra tjänster mer tillgängliga för alla inom SLU. En strategi för de olika kommunikationskanalerna har tagits fram för att tydliggöra vår målsättning och hur de olika kanalerna används.

För att förbättra den interna kommunikationen har biblioteket under 2014 exempelvis integrerat det sociala verktyget Yammer på det gemensamma intranätet och genomfört ett pilotprojekt där plattformen Sharepoint testades för intern kommunikation. I samarbete med SLU:s IT-stöd har biblioteket även testat och infört Lync som internt chattverktyg.

8 Bibliotekets kommunikation: strategi och praktik

Kanske följer du SLU-biblioteket på Facebook, besöker vår webbplats eller läser vårt nyhetsbrev? Bakom bibliotekets praktiska arbete med kommunikation finns en tydlig plan och strategi.

Till grund för bibliotekets kommunikationsarbete ligger en plan som togs fram av alla medarbetare tillsammans under 2013. Kajsa Ragnestam, kommunikationssamordnare på SLU-biblioteket, berättar:

– Bibliotekets kommunikationsplan ger en gemensam riktning i vår kommunikation och är ett stöd i olika interaktioner med personer, grupper eller enheter inom SLU. Den svarar också på frågor om vilka som är våra målgrupper och vad vi vill förmedla till dem.

Kajsa Ragnestam, kommunikationssamordnare. Foto: Kajsa Ragnestam.

Under 2014 har planen kompletterats med en strategi för bibliotekets kommunikationskanaler och Kajsa förklarar vad detta arbete fokuserat på:

– I årets arbete med strategin för våra kommunikationskanaler har fokus i stället varit att titta närmare på våra specifika kanaler, t.ex. vår webbplats, Facebook, Twitter, nyhetsmejl m.fl. Det har varit viktigt att vi som arbetar med de olika kanalerna har en gemensam bild av dem och gemensamma mål att sträva efter. Strategin svarar på frågor som: Vad är syftet med vårt nyhetsmail? Vilken typ av information vill vi förmedla via Twitter och till vem? Är målet att skapa dialog via Facebook eller har vår närvaro där ett annat syfte? Vad är viktigt när vi arbetar med att utveckla vår webbplats? Vad har vi för vision med vårt kommunikationsarbete? Våra forum för kommunikation skiljer sig åt en hel del och det är viktigt att vi inte slentrianmässigt förmedlar samma sak på alla ställen utan någon eftertanke.

SLU-bibliotekets facebookside. Foto: Kristina Lundin.

Bibliotekets praktiska arbete med kommunikation består av allt från produktion av trycksaker till att driva och utveckla bibliotekets webbplats. Ett exempel är bibliotekets Facebookside som bland annat syftar till att synliggöra bibliotekets verksamhet och dess bredd samt att lära känna SLU:s forskare, lärare och studenter behov via en aktiv dialog. Erik Bergsten, som tillsammans med Kristina Lundin ansvarar för bibliotekets arbete med sociala medier, berättar:

– Varje vecka lägger vi upp ett schema för våra sociala medier där vi fångar upp tips från kollegor, SLU och omvärlden. Vi försöker förmedla en positiv och rolig bild av verksamheten. Under året har vi satsat på att visa arbetet som sker bakom

kulisserna på biblioteket och har till exempel gjort korta intervjuer med anställda, med fokus på nya ansikten.

Erik berättar att det trillar in värdefull återkoppling genom sociala medier och poängterar att det är viktigt att ta till vara på den möjligheten:

– Vi har råkat ut för några få kritiska kommentarer och då gäller det att fånga upp dem. En gång ledde det till exempel till en diskussion om ljudnivån på SLU-biblioteket i Uppsala där vi fick konkreta förslag på hur den skulle kunna förbättras. Det är väldigt värdefullt för oss! Vi märker också att det börjar ställas frågor om böcker och öppettider på Facebook, så det ska bli kul att se om kanalen kommer att utvecklas mer åt det hållet.

Ett annat praktiskt exempel på bibliotekets kommunikationsarbete är filmen *It's never impossible: users present the SLU University Library*, som gjordes av Kristina Lundin och Linda Åström Wennbom på SLU-biblioteket under våren 2014. Kristina berättar:

– Vi reste från Alnarp i söder till Umeå i norr med kameran i högsta hugg för att ta reda på vad biblioteket betyder för universitets forskare, lärare och studenter. Vi var ute efter att göra en film om deras berättelser, vilket jag tycker att vi lyckades med. Rekommendationer från kollegor och vänner är användbart i marknadsföring och budskapet blir mycket mer kraftfullt när en student själv berättar om bibliotekets stöd, än när vi själva sätter ord på våra tjänster.

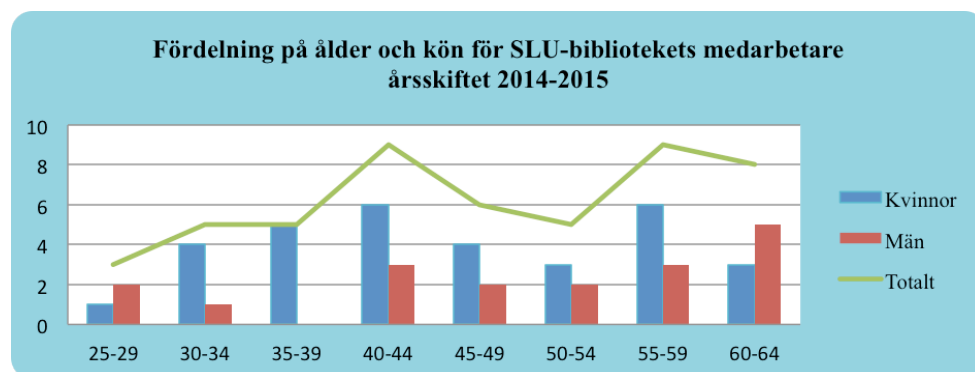
Under 2015 fortsätter bibliotekets kommunikationsarbete och Kajsa ger ett axplock av vad som komma skall:

– Vi kommer att ha interna workshops om hur man skapar presentationer och affischer utifrån SLU:s varumärkesmanual och vi kommer att utveckla vårt arbete med bilder. Det blir en del ändringar på vår webbplats under 2015, både utifrån de användartester vi nyligen gjort med studenter och anställda, och även utifrån den uppgradering som är på gång centralt inom SLU. Tillsammans med andra team kommer vi också att arbeta för att skapa en mer sömlös och intuitiv webbnärvaro för våra kunder. Fokus kommer också att ligga på att fortsätta vår strategiska omvärldsbevakning av kommunikationsområdet, ett arbete som vår kollega Charlotte Håkansson lett oss i. Till sist hoppas jag att vi under 2015 kommer utveckla våra utvärderingsmetoder.

9 Bibliotekets personal

Biblioteket har under 2014 haft mellan 44 och 45 medarbetare räknat som heltidstjänster.

Av bibliotekets medarbetare är 64 % kvinnor och 36 % män. Åldersfördelningen är relativt spridd med en medelålder på 47 år (46 år för kvinnor, 50 år för män).

10 Bibliotekets ekonomi

Biblioteket finansierades 2014 i huvudsak av anslag från universitetet. Därtill kommer vissa inkomster från sålda tjänster och projekt.

	Utfall 2014	Budget 2014	% av budget
Tilldelning från SLU	60 368	60 043	101
Övriga intäkter (tjänster, projekt)	2 857	750	381
SUMMA INTÄKTER	63 225	60 793	104
Personalkostnader	-27 215	-26 523	103
Lokalkostnader	-10 481	-10 516	100
Tidskrifter, böcker etc.	-14 642	-14 200	103
Övriga driftkostnader	-5 302	-5 380	99
Avskrivningar	-334	-332	101
Overhead	-3 916	-3 840	102
Semesterkostnader	-125		
SUMMA KOSTNADER	-62 015	-60 791	102
Resultat	1 210	2	

Resultatet från 2014 visar ett överskott på 1,2 miljoner kronor. Såväl inkomster som utgifter överstiger budget. Överskottet beror främst på ett stort externfinansierat projekt som syftar till att ordna fortbildningskurser för doktorandstudenter i Uganda, finansierat av utrikesdepartementet. Vidare har vi fått extra medel för att hålla kvar verksamhet i Skara under en övergångsperiod samt för deltagande i projektet Servicecenter inom SLU. Inga av dessa verksamheter fanns i budget.

Dessa projekt har tagit en hel del resurser i anspråk och vi har inte tillräckligt snabbt kunnat ta in ersättare i den ordinarie verksamheten. Mot slutet av 2014 har vi nästan kommit ifatt när det gäller rekrytering av personal men ekonomiskt har vi ett överskott som kommer att användas under 2015.

Bibliotekets ekonomi diskuteras nu i Biblioteksrådet, ett organ som ersätter de tidigare fakultetsvisa förhandlingarna, något som ger en mer enhetlig bild av bibliotekets uppdrag och ekonomi.